

Renáta
Názlerová

Patálie v Tunisku

Tri kamarátky.
Tri životy.
Jedno leto,
na ktoré nikdy
nezabudnú.

Patálie
v
Tunisku

Renáta
Názlerová

*Patálie
v
Tunisku*

Text © Renáta Názlerová, 2026
Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2026

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.
FORTUNA LIBRI, a. s.
Zadunajská cesta 8, 851 01 Bratislava
fortuna@fortuna.sk
www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Denisa Stareková
Grafické spracovanie obálky Veronika Jelenová

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať,
ukladať do informačných systémov ani rozširovať
akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky,
fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami,
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0558-3

Úvod

Každá žena by mala mať aspoň jednu priateľku na život a na smrť. Takú, ktorej môže povedať všetko, pred ktorou nemusí nič tajiť či prikrášľovať. Ktorej nemusí zbytočne vysvetľovať a už tobôž sa pred ňou obhajovať. Priateľku, s ktorou môže podniknúť aj tie najbláznivejšie dobrodružstvá a ktorej sa môže bez hanby vyplakať na pleci, keď sa jej pod rukami zosype svet.

A to najlepšie, čo sa môže stať, je mať takúto spriaznenú dušu po svojom boku od mladých liet až po starobu. Takú, s ktorou prežívala prvé lásky, úspechy aj neúspechy, ktorá bola pri všetkom dôležitom, čo sa v živote odohralo.

Ak takú priateľku máte, gratulujte si. Ak nie, nikdy nie je neskoro. V oboch prípadoch je nasledujúci príbeh určený práve vám, ženám, ktoré v sebe ešte stále nesiete zápal mladosti, čistotu detstva, hoci vás už tvoria predovšetkým skúsenosti zrelej ženy.

Príbeh Janky a Danky sa práve začína.

1

V malom byte rozvoniavala nedeľná polievka. Janka poctivo smažila rezne, pretože mala v živej pamäti slová svojej mamy. Tvrdila, že nech je akokoľvek zle, polievku treba vždy navariť. Snažila sa tým povedať, že nemá zmysel utápať sa v starostiach, ale život treba žiť tak, ako ide.

Vo dverách sa objavil Julio. Janka sa k nemu obrátila a bez pozdravu poznamenala: „Prosím, povedz mi, že ma ľúbiš.“

Julio prehodil cez stoličku pri jedálenskom stole svoju pracovnú bundu.

„Čo máš rakovinu?“

„Prečo by som mala mať rakovinu? Len potrebujem počuť niečo milé, láskavé.“

„Tak si zase do niečoho nadrbala autom?“

Janka iba bezmocne pokrčila plecami a na panvicu dala smažiť ďalšie rezne.

Julov slovník bol hrubý a primitívny. A čím bol starší, tým ostrejšie a neohľadupľnejšie boli jeho reakcie. Uvedomovala si, že po tridsiatich rokoch manželstva by bolo bláznovstvom nárokovať si nejakú romantiku alebo nehu. No čoraz viac po nich túžila.

„Kedy bude obed?“

„Dobré ráno, mladý pán,“ odpovedala s evidentnou porciou irónie synovi, ktorý sa očividne práve prebudil.

„Milé, že si nepýtaš raňajky.“

„Však cítim, že už sa pečú rízky.“

Ryža bola udusená, zavarila teda ešte rezance do polievky, ako inak, domáce. Mama by sa isto v hrobe obrátila, keby sa dopustila takej nedbalosti, že by použila kupované cestoviny. Prestrela stôl, rozložila taniere a v parádnom servise, ktorý zdedila po babičke, vyložila na stôl všetko, čo bolo navarené. Keď si k „svojim chlapom“ napokon prisadla, veľa chuti do jedla nemala. Zato oni začali hltáť, akoby rok nejedli.

„Ako ti išla robota?“ obrátila sa na muža, ktorý, ako pravý živnostník, robieval aj cez víkendy. Aby nie, keď sa vždy musel prispôsobovať zákazníkom.

„Bol to debil. Furt sa mu niečo nepáčilo, do všetkého mi kibicoval. Povedal som, nech si to urobí sám. Každý somár, čo má pred barákom dve autá, si myslí, že si môže na robotníkov dovoľovať.“

Janka však už vypla počúvanie. Jej muž nikdy nič nepochválil, každý zákazník bol buď debil, somár, alebo idiot. A tak sa obrátila na syna, ktorému ťahalo na tridsiatku.

„Čo máš dnes v pláne?“

„Oddych.“

„Oddych? A po čom, prosím ťa?“

„No po jedle predsa. Potom sa asi budem hrať. A večer niekam vybehnem, za kamošmi.“

„Ako si pokročil s hľadaním roboty?“

„Čo mu nedáš pokoj? Furt len doňho rýpeš!“

„Aj teba by, drahý manžel, malo zaujímať, že náš syn je už päť rokov bez roboty. My ho živíme, šatíme, všetko mu platíme.“

Julo sa uštipačne uškrnul. „Noo, hlavne to platíš ty, čo nosíš z pumpy päťsto eur v čistom. To ja vás živím! Keby nebolo mňa...“

Janka sa postavila a začala spratávať a umývať riad. Už aj prestala dúfať, že jej manžel niekedy kúpi umývačku riadu. Podľa neho by to boli vyhodené peniaze. Tak ako všetko, čo by jej trochu uľahčilo život. V celom bytovom dome bol ich byt jediný, ktorý nemal rekonštrukciu. Ešte aj bytové jadro mali stále umakartové. Raz neboli peniaze, potom nebol čas, potom zasa energia a tak dookola. Kuchynská linka sa jej rozpadávala pred očami, starý plynový sporák pôsobil ako z prvej republiky. Okná netesnili, staré komunistické dvere nedoliehali, takže aj keď boli zatvorené, v byte bol prievan. Už ju to nebavilo. Nemala radosti, nemala nehy. A tak si čoraz častejšie kládla otázku, čo ďalej s načatým životom.

2

V jedálni Nemocnice svätého Piérre sa zhromaždili desiatky zamestnancov. Niektorí prejavovali známky znuodenosti, iným sa na tvári črtalo očakávanie. Stredom priestoru sa tiahol transparent s nápisom *Ďakujeme za všetko, doktor Gharbi*.

Doktor Hammadi Gharbi odchádzal z nemocnice po dvadsiatich rokoch. Rozhodnutie sa nerodilo ľahko, pretože tu počas štúdia praxoval každé leto, začínal tu a tu sa aj vypracoval na špičkového odborníka v oblasti ortopédie a úrazovej chirurgie. Kolegovia tleskali a on bol dojatý. Aby nie, veď s viacerými mal už také priateľské vzťahy, že mu v mnohom nahrádzali rodinu, ktorá mu vo Francúzsku chýbala zo všetkého najviac.

Iste, mal manželku, dve deti, pekný dom neďaleko prístavu, a hoci sa Marseille nepovažuje za extra krásne mesto, zvykol si naň a v tunajšom živote našiel istý pôvab. Žiaľ, práci zrejme venoval priveľa času, blaho pacientov bolo preňho dôležitejšie ako teplo rodinného kozuba. Manželka ho na to často upozorňovala, no nevenoval tomu pozornosť. Veď predsa vedela, čo robí, že

nemôže byť absolútnym pánom svojho času, a keď ide o život iného, jeho život a záujmy musia počkať.

Riaditeľ nemocnice mal krátky prípitok, v ktorom sa mu poďakoval a zaželel veľa šťastia. Potom si ho vzal bokom.

„Skutočne si to nerozmyslíte?“

Doktor záporne pokrútil hlavou. „Nebolo jednoduché urobiť to rozhodnutie. No padlo a niet cesty späť.“

„A čo deti?“ zaujímalo riaditeľa. „Beriete ich so sebou?“

„Jednoznačne. Našťastie sme sa rozvádzali v mojej domovine a tam má súd na neveru manželky jednoznačný názor.“

Riaditeľ sa už nechcel viac vypytovať, a tak ešte poznamenal, že ak by si to predsa len rozmyslel, kedykoľvek sa môže vrátiť.

Hammadi sa rozhliadal, vymieňal si zdvorilé aj srdečné vety na rozlúčku. Mal pred sebou poslednú nočnú a potom ho už čakalo len finálne balenie a definitívny odchod.

Nebol naivný, aby si neuvedomoval, že začínať odznova pred päťdesiatkou nebude jednoduché. Tu už mal postavenie, meno, kontakty, bol niekto. No pravdou bolo aj to, že život mu plynul rýchlo, čoraz rýchlejšie, deti rástli, študovali a niekedy ich aj týždeň nevidel. Francúzsko už bolo jeho domovom, a predsa sa tu tak necítil. Večné nepokoje, štrajky, sústavné politické turbulencie.

Koľko ráz si v duchu hovoril, že by prijal aspoň o čosi pokojnejšie bytie.

Všetko vyriešila žiadosť o rozvod. Keď sa jedného dňa vrátil po nočnej sichte, našiel ju v kuchyni na stole. Vlastne ho to ani neprekvapilo. Už nejaký čas šípil, že manželkina nová garderóba, tréningy a každé tri mesiace pichanie botoxu nie je len tak pre nič, za nič.

Aj teraz ho po návrate domov čakalo množstvo škatúl, ktoré veštili, že dátum sťahovania sa blíži. Pridal k nim ešte jednu, ktorú si priniesol z práce. Dve dekády na nemocničnom oddelení, stovky operácií, tisíce pacientov a desaťtisíce odpracovaných hodín. To všetko sa zmestilo do jednej priemerne veľkej škatule.

Zvalil sa do kresla. Keby nebol moslim, nalial by si. Nemodlil sa päťkrát denne a občas zjedol aj mäso z prasaťa, ale v otázke alkoholu bol striktný. Nikdy si nedoprial ani pohár piva.

Prebralo ho búchanie dvermi a typická ranná nervozita jeho dvoch pubertiakov. Obaja sa chystali na tréningy. Syn sa venoval futbalu, dcéra basketbalu. Imed a Naima, na tých menách trvala žena. Neodporoval, prečo aj. Dôveroval jej a ako manželke a matke jej nechával absolútny priestor.

„Chcete, aby som vás odviezol?“ ponúkol sa im.

Naima len odvrkla, že netreba, že to zvládnu. Imed mu vôbec neodpovedal. Obaja odmietali predstavu, že

sa musia vysťahovať. Z domu, z mesta aj z krajiny. Hnevali sa na otca, bojovali s ním. Najprv sa hádali, potom prišli na rad slzy a teraz drzé odmietanie komunikácie. No nič im to nepomohlo. Súd rozhodol, že sa zverujú otcovi a že ho budú nasledovať tam, kam pôjde. Nech by to bolo hoci aj na Madagaskar.

Deti odišli, a tak si na chvíľu vyložil nohy. Na obrazovke vibrujúceho mobilu sa ukázalo meno už bývalej manželky. Vedel, že ešte treba doriešiť nejaké detaily, preto hovor prijal.

„Volali mi deti. Odmietajú s tebou odísť. Nemôžeš si to rozmyslieť?“

„To sme už prebrali. Súd rozhodol. Deti sú moje a postarám sa o ich výchovu.“

„Si smiešny. Celé dni si bol v práci a v Tunisku to nebude inak. Rodina pre teba nikdy nič neznamenal.“

„Ak som smiešny, čo si potom ty? Našla si si mladšieho. S ním chceš vychovávať naše deti? To nepripadá do úvahy. Možno nebudem mať toľko času, ale určite im budem morálnym vzorom.“

„V tom zapadákové?“

Na to už Hammadi nereagoval, len sa uistil, či je to jediný dôvod, pre ktorý volá, a potom hovor ukončil.

Malo by azda nejaký význam, aby jej pripomínal, že aj ona sa narodila „v tom zapadákové“? Že sa „v tom zapadákové“ aj brali a obaja tam majú rodičov a rodiny?

A že stále je to krajina, kde je muž hlavou rodiny a žena, ktorá sa oddane stará o svojich blízkych, sa tu teší veľkej úcte?

Na nasledujúci deň boli objednaní sťahováci, ktorí mali všetok nábytok a všetky ich veci, zrovnané v obrovských škatuliach, prepraviť do prístavu. Tam sa budú nakladať do prepravného kontajnera a loďou poputujú priamo do prístavu v Sousse. On s deťmi a s niekoľkými kuframi odletia o pár dní.

Bude mu smutno? Bude mu to tu chýbať? V stave únavy a dezilúzie z udalostí ostatného roka mal pocit, že čokoľvek iné bude lepšie ako to, čo práve je. Obrovská zmena, ktorú práve podstupoval, mu prinášala aj malú nádej, že možno konečne nájde odpoveď na otázku, čo ďalej s načatým životom.

3

Tí, ktorí Danku poznali, o nej hovorili, že má vrtuľu v zadku. Dynamická, neposedná, veselá kopa, to by o sebe povedala ona sama. Svojou úprimnosťou a trochu aj nebojácnosťou sa často dostávala do problémov. S mužmi, s nadriadenými alebo s náhodnými nevychovcami. Teda, niežeby boli poniektorí náhodne nevychovaní, ale so železnou pravidelnosťou stretávala ľudí, neznámych, náhodných, ktorí sa správali bez štipky úcty a rešpektu. Vždy sa voči tomu ohradila, nielen vtedy, keď sa tak správali k nej. Obzvlášť neznášala, keď si niekto dovoľoval k slabším a starším. Vtedy nepoznala brata.

Teraz sa však chystala na stretnutie. Dialo sa pravidelne, minimálne raz mesačne. Tri spolužiačky z gymnázia si zachovali priateľstvo po celé tie roky, ktoré už uplynuli od ich maturitných čias. A keďže neboli nijaké fajnovky, postačila im aj piváreň.

Danka prišla prvá, hneď si aj objednala tlačenu s cibuľou a k tomu veľké pivo. Zanedlho prišla aj Janka. Do tretice očakávali Ráchel. S ňou to však bolo o čosi ťažšie. Pyšne sa hlásila k svojim židovským koreňom, čo mohlo pôsobiť ako prejav hrdosti, no vždy sa to dialo

vtedy, keď bola na rade s platením. Vtedy si objednávala veľmi skromne a k úspornosti v konzumácii nabádala aj priateľky.

„Poviem ti, že nebyť toho decka, od Jula už dávno odídem!“ rozohnila sa Janka, len čo dosadla na stoličku.

Danka si už vychutnávala svoje jedlo, preto len s pochopením a s miernym úsmevom počúvala, čo priateľka chrlila.

„A vôbec, prečo si si už objednala? To si nemohla počkať?“

„Nemohla. Dnes platí Ráchel. Určite bude zasa bedákať, ako je bez peňazí. A mne by nedalo a opäť by som celý večer presedela iba pri jednom pive.“

Tak aj bolo. Ráchel síce meškala, ale vysvetlila to tým, že má strašné problémy, lebo sa jej pokazila chladnička, potrebuje novú a nemá na ňu. Cestou sa preto musela zastaviť u mamy, či jej nemôže požičať.

Danka a Janka si vymenili pohľady, ktoré značili, že presne vedia, koľká bije.

„Čo sa stále sťažuješ? Aj my máme hlboko do vrecka,“ snažila sa uťať prúd sťažností Janka.

„Ty máš čo hovoriť! Na pumpe si môžeš nakradnúť ka-dejaké salámy, šunky, syry, maslo. To sa ti potom gazduje, keď to nemusíš kupovať,“ šplechla jej do tváre Ráchel.

Danku to dožralo. „Že ťa hanba nefackuje! Urobila to raz, pred Vianocami, a aj to boli veci, ktoré by tak či

tak odpísali. A že si trochu pomohla? A čo? Kto by to neurobil? Veď by sa to vyhodilo.“

„Urobila to raz, môže to urobiť znova,“ nedala sa Ráchel.

Pravdou bolo, že Janka už nejaký čas pripravovala na pumpe bagety a na starosti mala aj dopĺňanie sortimentu potravín do regálov. Tú prácu zobrala preto, lebo to mala za rohom, takže na dopravu do roboty nemusela míňať ani čas, ani peniaze.

Zapojila sa do debaty: „Ty si zase na žrebe vyhrala tritisíc eur a závidíme ti to?“

Ráchel si už objednávala jedno malé pivo, čím sa priateľkám opäť snažila pripomenúť, aby boli vo svojich požiadavkách skromné.

„Ja si dám tlačenu, ako mala Danko!“

Ráchel zabehlo. „Ty si mala tlačenu?“ obrátila sa na Danku.

„Malo, kým si prišla.“

Po chvíli vzájomného doťahovania, mysleného trochu zo žartu, ale aj trochu vážne, sa Janka vrátila k téme výhier. „Keby som vyhrala, asi by som sa zbláznila od šťastia.“

Oproti sediaca Danko sa zasmiala: „Ty nikdy nevyhráš!“

„Ako to môžeš vedieť?“ zaujímalo Ráchel a pridala sa aj Janka.

„Pretože si žreby nikdy nekupuješ. Kto nehrá, zaručene nikdy nevyhrá.“

Janka si obe priateľky premerala dôležitým pohľadom, z kabelky vytiahla mobil a nalistovala správu. Otočila k nim displej, aby dobre videli.

„A čo je toto, moje milé? Hovoríte, že kto nehrá, nevyhrá? Tak vám oznamujem, že som sa prihlásila do súťaže Rádia Expres. Nedávno tam hrali o sedemdesiatpäťtisíc eur!“

„Tak to by už bola iná výhra, človeče,“ uznala Danko.

Ráchel sa nezapojila. Prialo si, aby s touto témou čo najskôr skončili. Keď sa jej totiž podarilo vyhrať oných tritisíc eur, v návale eufórie priateľkám sľúbila, že ich pozve do kina. Čo neučinila, lebo si uvedomila, že s prípadnými pukancami by ju to mohlo stáť aj vyše sto eur.

4

Clinique d'Olives sa tešila vynikajúcej reputácii. Patrila do siete súkromných nemocníc, a keďže bola situovaná v centre turistami obľubovanej časti Sousse, o medzinárodnú a tiež bohatú klientelu tu nemali núdzu.

Samozrejme, že sa medzi zamestnancami rozchýrilo, kto k nim prichádza. Lekár, ktorý doteraz žil a pracoval vo Francúzsku, síce nebol senzácia, ale za povšimnutie stálo, že prichádzal pôvodom Tunisian, v najlepších rokoch a rozvedený.

Iste, v tejto moslimskej krajine boli ženy stále zdržanlivé, pred manželstvom uznávajúce celibát a často rešpektovali, že manžela im vyberala rodina.

Haldy európskych turistiek, hladných po mužných typoch, však definitívne zamiešali tunajšími demografickými kartami. O Tunisianoch bolo totiž vždy známe, že nepozerajú ani na vek, ani na stav pokožky či kilá navyše. Že vedia dvoriť, byť vytrvalí a zamotať hlavu aj najzarytejším feministkám.

A tak nebolo divu, že navzdory zvykom sa mnohé tridsiatničky či štyridsiatničky už prestávali spoliehať na otcov, bratov alebo strýkov a samy sa pozerali

po vhodných partneroch. Preto bolo viac ako logické, že sestričky, sanitárky aj lekárky, ktorým chýbala vlastná rodina, sa na príchod nového lekára tešili.

A popravde treba povedať, že neboli sklamané. Hoci Arabi zo severu Afriky sú skôr nižšieho vzhľadu, doktor Gharbi bol vysoký a dobre stavaný. Nohy mal primerane dlhé, plecia primerane široké, za dioptrickými okuliarmi sa mu skrývali šibalské oči. Kredit mu pridával aj fakt, že hoci bol rozvedený, prichádzal do svojej domoviny s oboma deťmi.

Pre všetkých znalých pomerov to znamenalo, že tento muž bol v manželstve čestný a verný. Pri rozvoje sa tu totiž nepozerala na nič iné, iba na to, kto koho podviedol. Ak muž ženu, žena dostáva všetok mužov majetok aj deti a k tomu výživné, ktoré nebýva nízke. Ak však manželka podviedla muža, nijaký sudca nerieši okolnosti. Deti bez diskusie zostávajú otcovi, tak ako aj majetok. Žena odchádza s jednou jedinou vecou a tou je celoživotná potupa.

„Môj brat ti našiel dobrú nevestu, je to vzdialená sesterica,“ vypočul si Hammadi Gharbi hneď v úvode prvej spoločnej večere v novom domove od svojej mamy. Nasťahovali sa do štvrte neďaleko. Chcel jej byť nablízku a tiež sa trochu spoliehal, že mu pomôže s opaterou detí. Minimálne varením, keďže v tuniských domácnostiach

sa varí každý deň. A nie iba tak naoko, ale poriadne množstvá, aby bolo dosť pre všetkých. Aj pre tých, ktorí sa len náhodne zastavia.

„Mama, ešte nie sme ani vybalení a zariadení,“ podotkol s úsmevom.

„No práve. Od začiatku to chce ženskú ruku. A aj s deťmi ti treba pomôcť. Arina je poriadna žena, vdova. Deti nemala, preto sa bude tešiť, že spolu s tebou získa aj tie.“

„Nepoznám ju.“

„No my ju poznáme. Poriadne sa modlí, zahaľuje a výborne varí. A ešte niečo. Na rozdiel od tvojej bývalej nie je chudá!“

Hammadi len krútil hlavou, zatiaľ čo si pochutnával na maminej *ojji*.

„A to má byť nejaká výhoda, že nie je chudá?“

Mama sa postavila od stola, napravila si šatku a dokrájala ešte bagetu, aby synčekovi dopriala.

„Samozrejme, že je. Tučná žena má vždy pokojnú povahu a veselú myseľ. Chudé sú sústavne nervózne, lebo sa poriadne nenajedia. A ukázalo sa aj to, že chudé sú zvyčajne preto, lebo nevedia poriadne variť.“

Hammadi sa v tých teóriách už strácal, jemu osobne to bolo v zásade jedno. Ako lekár chápal, že nadváha je základ budúcich zdravotných problémov, no ako muž sa na ženu pozeral z iného uhla pohľadu. Mama mala